

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. VII. Rosa candida, seu sacræ Communionis devotio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

cupiditati meae. Neque hoc ostentationi datum, aut solus verborum color fuit. Nam postmodum cum tota familiaria, gratis Deo actis, ad sacrum epulum in templo se sinit.

Hoc est resignatum esse, & totis brachiis divinam Voluntatem in luctu etiam maximo amplecti. Sed huius rei specimen longè recentius subjungo.

Studio silentii nominis.

Iustus est Princeps omni agro suo, totoque Principatu una cum conjuge atque liberis abire, & bona sua omnia cedere alteri. Fulmen horribile, & forsan improvisum. Sed animus sibi praesens exceptit hoc admirando robore. Si quidem Dux ille jam pronuntiatus exul non tergiversari, non excusare multa, non sortem deplorare, non ad aliud tribunal provocare, sed hoc unum dicere: *Libentissime. Nam mea omnia illius sunt, qui iam in decedere me iubet.* Dixit, & fecit. Nil promptius, nil cordatius homine Resignato.

In vita illius.

Animus verà Resignatione imbutus, inter caeli terraeque ruinas stat impavidus. Satis ei fulcri est, Voluntas Dei. Hinc beata Catharina Genuefis unicum illud optimae ac religiosissimae vitae fundamentum habuit, *Fiat Voluntas tua.*

ACTIONES RESIGNATIONIS.

1. Actio Resignationis.

1. Nullus Astrologorum tam accuratè stellas numerat, tam attentè caelum observat, atque homo Resignatus divinam Providentiam considerat. Hanc ille in rebus omnibus mirabilissimè resurgentem obitu assiduo adorat. Et hoc est praecipue, quod verè Resignatum efficit, perpetua divinae Providentiae in rebus omnibus tam publicis quam privatis, tam suis quam alienis observatio. Divinam Providentiam ubique agnoscere, est Deo semper fidere, qui Deo nunquam non fidei, divinae Voluntati non agere sese subicit, & omnia Deo tribuit, omnia cum Deo transigit, Deo adscribit omnia, vel volenti, vel certe permittenti.

Secunda.

2. Homo Resignatus multo quam persuasissimus est, omnia, quaecunque sunt (solum peccato excepto) fieri nutu & voluntate Dei. Hic idem homo securitate suavi certissimus est, omnia quae sibi Deus immittit, quantumcunque acerba, in suum nihilominus emolumentum cessura. Hic ipse sibi haec polliceri audent: Nihil tibi potest contingere, quod nociturum sit: fide Deo, & omnis hominum iniquitas tibi serviet, tibi que proderit quamplurimum.

Tertia.

3. Homo Resignatus non satagit, non aestuat, non fœvit, non angitur, non furit, non turbat, nec turbatur quocunque rerum eventu, sed eodem semper ac placido tenore animi progreditur, oculos suos in Dei Providentiâ, voluntatem suam in Dei Voluntate fixam habet. Quidquid evenit, Dei Voluntate scit evenire, idque in suum, & omnium eorum bonum, qui diligunt Deum. Homo Resignatus ita se in divinae Voluntatis manu composuit, ut si terra rueret, si caelum deflagraret, ille imperturbatus diceret: Ita Deo visum est: Sic placuit Deo. Potens est Deus & aliam terram, & aliud caelum condere. Sed quia sunt qui calamitosis rerum eventibus turbantur, fremunt, indignantur, furunt, his Resignatus liberè concionatur: Quid facitis insani? Voluntas Dei errare non potest, non potest falli, nec fallere. Hæc ab æterno & prævisa & decreta sunt: Hæc Deus permittit, vel ut puniat nos, vel ut castiget, vel ut exerceat nos. Improbos punit, lapsos castigat, bonos exercet.

Quarta.

4. Homo Resignatus brevem sed suavem hanc cantionem assidue cantat: Domine Jesu, fiat Voluntas tua. Parum ei est hoc carmen centies uno die repetere: millies, bis millies vel uno die, toto animo, nec sine gaudio cantat: Domine Jesu, fiat Voluntas tua. Quotidianis his exercitiis eo suaviter homo Resignatus pervenit, ut seridè ac verè affirmer: Nil prorsus est in orbe hoc infertiore, quod me valde delectet. Unicum meum gau-

dium est, in omnibus Voluntati divinae obsequi. Tolle divinam Voluntatem, & cetera omnia nobis obole vendiderim.

5. Homo Resignatus seipsum sapiens veluti in umbra Quidam exercet ad palum hoc modum: Quid faceres, qui te geres, si quod tibi charissimum est, Deus auferret? Si hanc tibi comoda, si hanc tibi pecuniam eriperet? Dicerem: Fiat Voluntas tua. Si liberis & conjuge te orbaret? Dicerem: Jure reperisti mutuam, qui dedisti, fiat Voluntas tua. Si ereptis opibus ad sacrum & mendicantem te detruderet? Non aliud quam prius possem dicere. Si omnibus te honoribus spoliatum, ludibrio exponeret omnium? Acerbum hoc & insuave pulmentum, sed & divinam Voluntatem inspergerem pto sacro. Quid si Deus variis te morbis dies noctesque torqueret, idque viginti, triginta, & pluribus annis, quid tu ad hæc? Hoc unum respondere haberem: Domine Jesu, fiat Voluntas tua. Tu figulus es, ego vasculum in manu tuâ. Figuli est scire, quamdiu olla clibano duranda. Ita Resignatus animum multiplici Resignatione premunit in omnia adversa.

6. Homo Resignatus suam devotionem, quam divinæ Voluntati assidue approbat, statim de die temporibus renovat. Etenim præterquam quod assidue per diem suum illud, Fiat Voluntas tua, animo verset, nihilominus mane, meridie, vespere, horis deinde singulis, jam solenni formulâ precatur: Domine Jesu, fiat Voluntas tua. Et simul se, suaque omnia divinae Voluntati ac Providentiæ impensissimè commendat: certus, nec in tempore, nec in æternitate se deserendum à Deo, nisi prior ipse deserat Deum. Hinc semper lætanti animo canit: *Domine regit me, & nihil mihi deerit.*

7. Quandocunque homo Resignatus novi meto sentitis causam advenit, mox ad divinam Voluntatem, ad tutissimum suum asylum sese recipit. Verbi gratia, famines, sitis, æstus, frigus eructant, cibis insulsius obtruditur, ipse immerito reprehenditur, petenti aliquid negatur, labor odiosissimus imperatur, à quibusdam despicitur, & irridetur, inique accusatur, petuntia illi aut fama eripitur, ab æmulis exagitur, à doloribus corripitur, homo ei amicitissimus subtrahitur, &c. Mille talia sunt, quæ in singulos dies expectanda. Ubi horum quid homo sentit resignatus, mox ante Deum velut præteritum sese abjicit cum his dictis: An non ego, mi Deus, aut Domine Jesu, an non ego me decies millies, vices millies & amplius sanctissimæ Voluntati tuæ obtuli? quid jam tergiverfer aut resistam? Nam quod ego modo patior, hæc ab æterno decrevisti (certus sum) ut illud hoc modo, hoc tempore, hoc loco, ab his hominibus paterer, prout illud nunc patior. Fiat ergo in me Voluntas Domini mei: Ecce adsum, ad omnia, quæ Dei Voluntas ab æterno in me statuit, perferenda paratus. Sic nomen Domini benedictum.

CAPUT VII.

Rosa Candida, seu, Sacrae Communionis devotio.

§. I.

IN Arcâ quam Moysi Deus construendam dicaverat, quod paulò antè diximus, tabulæ legis & baculus Moysi, simulque manna recondebatur. Matrem Domini caelestem Arcam rectissimè nominavimus: hic legis tabulæ, hic virga thaumaturga, hic manna.

De legibus ritè servatis, gloriatus Princeps Hebræus: *Hæc omnia, inquit, custodi à juventute mea.* Humanâ conditione hic Virgo longè sublimior affirmare potuit: *Hæc omnia custodivi ab utero, imò & in utero matris meae.* En tabulas Moysi religiosissimè custoditas: en arcuissimè humanam divinæ humanæque voluntatis concordiam. Sed neque

neque manna defuit in caelesti hac Arcâ. Erat Virgo sub illud Christianæ disciplinæ initium devotissima Communioni sacræ. Hoc nobis niveum manna, hoc Rosa candida representat. Sunt, qui quærant: Quænam è septem Ecclesiæ Sacramentis à Domini Matre sint adhibita. Brevissimè respondemus.

Primo, Baptismate abluta est: non ut primæva labes in eâ extingueretur, quam nunquam habuit, sed quia fons iste ad alia Sacramenta velut ostium est, & omnem Christianum populum insignit. Deinde Confirmationis Sacramentum die Pentecostes accepit in Apostolorum societate. Tertiò, Pœnitentiæ Sacramentum non eguit, quæ omni peccatorum labe caruit. Utinam in eâ Pœnitentiæ virtus fuerit, cruditi disputant. Sunt, qui affirmant fuisse, non quidem dolorem de commissis propriis, sed detestationem de alienis peccatis, cum stabili decreto nunquam peccandi. Eius animi est divus Antoninus. Quarto, cum Josepho nupsit, nondum lex nova fuit, quæ Matrimonium Sacramentis annuerat. Quintò, Virginem sub vitæ finem sacro oleo unctam ajunt, cum in gratiæ augmentum, tum nobis in exemplum. Sextò, sanctissimam Eucharistiam percepit, ut dicto Domini pareret: Amen, amen dico vobis, nisi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis.

De primis illis Christianorum floribus testatur Lucas: Quotidie perdurantes unanimiter in templo, & frangentes circa domos panem. Si Christianorum ceteri in sacrâ Communionem frequentandâ tam assidui, tam quotidiani, ergo etiam Virgo beatissima quotidie sacrâ mysteria obivit, corpore filii sui resecta, quem præ ceteris omnibus ardebat. Quin imò ipse Christus Dominus hoc suum caeleste ferculum sumpsit. Quod præfati Patres clarissimè docent. Basilii verba sunt: Benedixit, sanctificavit, ac gustavit. Diserte Chrysostomus: Ipse quoque bibit ex eo, inquit, ne auditis verbum illius dicerent: Quid ergo sanguinem bibimus? Idem & Hieronymus affirmans: Christus Dominus ipse, ait, conviva & convivium, ipse comedit, & qui comeditur.

An ipso die cenæ ultimæ Virgo beatissima sacratissimam Eucharistiam sumpserit, non vanè querunt eruditissimi. Sumpsisse, complures asserunt. Metaphrastes mox de viâ dunt explicat. In eadem profus domo, ait, in quâ cum discipulis Christus accubuit, in conclavi tamen diverso, Mater Christi eas feminas, quæ filio ministraverant, excepit. His ad edendum Paschatis Agnum collectis Christus Dominus sanctissimam Eucharistiam per Petrum misit. Sic eis, inquit Metaphrastes, gratiam referens pro ministerio. Opinio probabilis; cui accedunt Didacus Vega, Sebastianus Barradius, Joannes Walterius. Ita Mater Domini (si fides illis testibus) ita etiam sanctissimum illud gynæceum, etiam pridie Domini funeris, Dominico corpore resectum est.

Beata Mechthildis, caeleste hoc epulum accessura, Virginem Matrem quinquies verbis Angeli salutare solita est. Quo quidem more hoc egit, ut suavisimam memoriam revocaret primò Numinis Virgineo utero conclusi, & unâ Dei notitiam petiit. Deinde sanctissimi infantis è præsepiti in brachia suscepit, hinc sibi Humilitatem petiit. Tertiò recordata est, quomodo æterna Mater singulis momentis, dum vixit, augmentum gratiæ receperit, hinc sibi veram cum divinâ Voluntate conformitatem petiit. Quarto, quâ devotione Virgo caelestis sanctissimum corpus filii suscepit, petiitque sibi gratum animum. Quintò, obitum Virginis consideravit, petiitque felicem vitæ clausulam, & ardentes in sacrâ Communionem affectus.

Exercitium non minus utile ac pium quàm breve. Gregorius VII. Pontifex ad eandem beatam Mechthildem pro beneficiis in Ecclesiam collatis litteras dedit, his hoc institutionis inferens: Inter cetera arma, inquit,

Tom. I.

A qua tibi contra Mundi principem contuli, porissimum est, ut corpus Dominicum frequenter accipias, & ut certâ fiducia matris Domini te committas.

S. II.

E Sacris lipsanis beatissimæ Virginis plurima numerantur. Cum primis domus quam habitavit, vestes quas gestavit: sic vela, cingulum, vitæ, lecticula; sic & pronubus & sponsalitiis annulus, qui Perusæ religiosissimè asservatur. In ejus rei testimonium liber editus anno Christiano M. DC. XXVI. Hic liber aliud sibi non sumpsit dicere, quàm illum unum Virginis pronubum annulum. His annueranda pars quædam suppellectilis, uti sunt scellula, colas rotata, cereus, fascia, oleum, feretrum, velamina sepulchralia; imò etiam virginæ lactis & capillorum. Quibus hæc locis asservitur, docet accuratè Ferreoli Locrii Maria Augusta.

Si quis autem operosius sciscitetur, quâ regione, quâ civitate, primariæ Virginis reliquias serventur, hunc ego ad proximum templum censo ducendum, eique Dominicum corpus sanctuario, clausum monstrandum cum dicto: En primariæ reliquias à beatissimâ Virgine acceptas; pretiosiores non habet hic orbis noster. Non annulum, non effigiem, non epistolium, aut solum ali-quod vestimentum memoriæ reliquit Christus; seipsum, corpus, sanguinemque suum pignori Servator tradidit. O pretiolium, & o carum pignus! Quanti est inter amantes libellum, vel annulum, vel chirotheculas, vel pictam tabellam amoris accendendo relinquere? Ardentior hic amor est: dedit, quo nec plus, nec majus, aut pretiosius dare potuit.

Hic, suaserim, omnis Verbis, animo & cogitationibus indagemus: Quo sensu fuerit Virgo beatissima, quibus lætitiis incesserit, quantis desiderijs æstuavit, quibus affectibus arserit, cum illum ipsum filium suum, quem brachiis gestarat, non jam brachiis, sed ore susceperet, & (quod inauditus amoris inventum) viscera demitteret. Hic, ut dicebam, vix verbis locus est, cogitationibus est: hæc eloqui non possumus, possumus cogitare, imò debemus, si quidem placeat imitari.

Obstupescendum sanè & nimis quàm tremendum est, Dei filium, hominis esse cibum. Movit, tremuitque terra; mortuum Domini corpus susceptura: non tremat Christianus suscepturus vivum? Matthæus: Terra mota est, inquit, & petra scissa sunt, & monumenta aperta sunt, & multa corpora sanctorum, qui dormierant, surrexerunt. Ingentibus fluvius rupes sese aperuerunt, non tam dolore Dominiæ mortis, quàm cupiditate mortui corporis in se recipiendi. Patuerunt tumuli non tam ut rediivis cadaveribus egressum darent, quàm ut Dominicum corpus invitarent ad ingressum. Nos homines, tamen jam pæne in lapides obdurerimus, nihilominus par essemus dissilire ac rumpi, ut sanctissimo corpori, ut tanto hospiti daretur locus. Spirabant saxa pietatem, & inhiabant cibum tam pretiosum: quid homines faciant, quos ab Orco revocavit, quos ad cælum reduxit Dei Filius hominem indatus, & propter homines in cruce exinctus? Evigilet hic pietas, exsurgat lætitia, vigeat pœnitentia, ardeat amandi suavitas, stringantur amplexus, optimorum affectuum impetys solvatur, sentiant lapides, & emolliantur hunc calem hospitem suscepturi.

* Christus ex Oliveto in cælum rediturus pedum vestigia sic saxo impressit, ut ea tot jam sæculis durarent, hodièque peregrinorum oculis conspicua. Licet saxum daporicum sit pectus nostrum, qui sit tamen, cum illud toties Dominum Jesum suscipiat, non ejus impressa sibi vestigia tenaciùs retineat? Heu quàm citò friget noster amor, quàm facile pietas omnis evanescit, quàm leviter meliores affectus dilabuntur? Hic saxum indicat, ut hu-

Cccc

mana

mana mens vestigia Domini, & imitationem Christi altissimè impressam sibi non dimittat.

§. III.

Hebraus vates Isaias ostento caelesti recreatus: Regem Dominum exercituum, inquit, vidi oculis meis. Et volavit ad me unus de Seraphim, & in manu ejus calculus, quem forcipe rulerat de altari. Et tetigit os meum, & dixit: Ecce tetigit hoc labia tua, & auferetur iniquitas tua, & peccatum tuum mundabitur. Si priscis Patribus fides, ignitus iste calculus, Verbum æternum carne velatur, Christum Dominum panis formâ intectum nobis representat. Super prodigio hoc caelesti tria potissimum capita exaltius consideranda. Primum est: E summo Angelorum ordine missus est Seraphim. Alterum: E prunis igneum tulit calculum. Tertium: Non nudâ manu, sed forcipe exceptum attulit.

Primum hic: Seraphicus è celo legatus mittitur, qui vivum carbonem labris imponat, & urgeat, ut recipiat quod allatum est. Hæc plurimorum desidia est: sacra mysteria non obeunt, nisi pæne vi adigantur, ad cenam hanc magnam non veniunt, nisi sæpius vocentur. Polycharmus civis Atheniensis, Plutarcho teste, orator bonus, nec ignarus tractandæ Reipublicæ, cum vitæ ac rationem redderet, pro concione sic dixit: Præter alia, viri Athenienses, nunquam vocatus ad cenam ultimus veni. Hoc enim videtur admodum popolare: sicut contra eos, quos tardè venientes coram ceteri prætolari coguntur, instantes & imperiosos judicant, molestæque ferunt. Satis est ad cenam, ad convivium semel vocatum esse: superbum facit contumaciam, sæpius vocari, neque tamen se sistere vocanti. Cælestis convivii structor, seu, Modimperator Christus humanissimè vocat, amantissimè invitat, cenam suavissimè commendat, quia jam parata sunt omnia. At convivarum plurimi aut tardè veniunt, aut omnino non veniunt.

Quibus omni æquissimè respondebit: Vocari, & renuisti: Nemo enim illum, qui vocati sunt, gustabit cenam meam. Vocabatur olim ad Aslueri conjugis mensam Regina Vasthi, quæ renuit, & ad Regis imperium venire contempsit. Non impunè hoc feceris, ô mulier superba, & contemptrix! Reginam exuere cogèris, & inter ancillas stare. Diadema tuum portabit alia, te dignior. Idem animæ cuicunque cælestem hanc cenam negligenti opprobrium: O cæca & misera! ô tu negligens! Cælum perdis, antequam acquiras: Vocaris, & renuis. Variè vocat Deus ad cenam hanc magnam. Et primò quidem oraculis divinis, voluminibus sacris, libellis piis, exhortationibus spiritum excitantibus. 2. Vocat sanctioribus aliorum exemplis. 3. Occasione commoda, quam subministrat. 4. Arumnis subinde & calamitatibus huc impellit. 5. Instinctu cælesti. 6. Nunquam periculosis morbis compellit intrare. 7. Nonnullos trahit imminenti æternitatis formido. 8. Quodam sanctissimæ Eucharistiæ admirandi affectus evocant. Plurimos impellit desiderium Deo placendi. Ejusmodi Deus vocatores mittit, qui convocent ad epulam cælestem. Hoc nobis Angelus representat, qui adest candentem calculum ingesturus ori: Sed ipsum jam calculum confidoremus, quod erat alterum cælestis ostent caput.

Duo sunt in hoc calculo spectanda, ignis, & carbonem: neque enim hæc naturæ miscetur. Candidum Eucharistiæ velamen divinam & humanam naturam regit: utrique ignis conjunctus est, amor ardentissimus. Id Joannes Domini oculis edisserens: Cum dilexisset suos, inquit, usque in finem dilexit eos, sive in finem amoris, interprete Chrysostomo. Cælestis sponsa gratulatur sibi, & ait: Borrus Cyprî dilectus meus mihi. Agathius Hebraicè & Græcè doctus hæc verba substituit. Racemus camphoræ dilectus meus mihi. Camphora genus est arboris

Aromaticæ, quæ vires æmulat, ferreque horum non multum uvis absimiles. Et quod admirandum, hæc camphora parvis, hic talis borrus, si ignem conceperit, ei ardet pertinaciâ, ut in aquam missus, non tantum non extinguitur, sed incendium suum sic nutrit, ac si metuo nateret oleo.

En Christum Dominum, ipsissimum Camphoræ botrum in ipsis aquis vivacissimè ardentem. Quocunque divinissimum hoc mysterium spectemus, meros mensuratos amores cernimus: amoris ignes hic spirant, sive tempus, sive locum, sive donum hoc, sive cum qui donaturus: Ego enim accepi à Domino, inquit, quod & tradidi vobis: quoniam Dominus IESVS, in quâ nocte tradidit se, accepit panem, & gratias agens fregit & dixit: Accipite & manducate, hoc est corpus meum, quod pro vobis traditur: hoc facite in meam commemorationem. Si placuit Christo mysterium tam tremendum, donum tam pretiosum omnibus post

saeculis commendare, an non convenientissimum fuisset, id die solenniori, quo in rupe Thaboris cum sole fulsit, vel quo rediivus ad vitam, vel quo gloriosus in calum rediit? Cur convivium lætissimum die celebrat tam luctuosum? quocunque id die fecisset, amoris semper maximi fuisset. At verò id eâ nocte aggredi, quâ lacerationem aperiebat, quâ Domino fel & acerrum coquebatur, quâ crux & flagra parabantur, hoc amoris longè quàm maximi fuit. Eo nimirum vespere cælestem hunc cibum nobis tribuit, quo severissimis hostibus tradebatur ad flagellâ, ad spinas, ad clavos, ad probra infusa, ad mortem turpissimam. Obstupescendum. Cum lupi jam dentes acuerent in agnum brevi lacerandum, agnus vitale pabulum subministrat lupis. Nam qui manducat hunc panem, vivet in æternum. O amoris amor! ô flammæ Deo dignas! ô incendium nullis aquis sopiendum! Verissimè, ô sponsa, borrus camphoræ dilectus tuus tibi, qui in aquis tot dolorum, tot injuriarum, tam acerbæ mortis vivacissimè ardebat. Aqua multa non poterunt extinguere charitatem, nec flumina obverunt illum. Hæc causa Paulo dicendi: Charitas Christi urget nos. Non solum excitat, non allicit solum, sed pectus velut calculus ignitus adurit & penetrat.

Plenus admirationis David: Panem Angelorum manducavit homo, ait, cibaria misit eis in abundantia. Quem desiderum querimus, cum sic abundemus? Quomodo hæc dapes nauscamus, cum Panis sit Angelorum? Incredible propterea amor Davidis fuerit in Jonatham, cuius filio Miphibosecho adolescenti claudo benevolentiissimè pollicetur David: Restitui tibi omnes agros Saul, & tu comedit panem in mensâ meâ semper. Qui adorant eum, dicit: Qui ego sum servus tuus, quoniam respexisti super cæcem mortuum similem mei? Ingens hic affectus regis in hominem membris parve omnibus captum: sed major fuit Christi in nos debiles ac mæcos. Heu canes mortui sumus, & cæmen regis mensæ admovemur, quotiescunque ipsi volumus, ignitum calculum ab Angelo accipimus ad nostrum libitum.

§. IV. Sed tertium caput hic considerandum est, forcipe. Quâ calculis ignitus ab Angelo delatus. Ignis imperio plenus, majestatem suam omnibus vult esse terrori, nec tangi se patitur, manibus non velatis. Hinc & Angelus forcipe utitur deferendo calculo, quem è prunis excerpterat. Quo satis docemur, quantâ hic reverentiâ opus, cum Eucharistiâ ignitus iste calculus vel sumentis, vel etiam adorandis proponitur. Columen ac decus Ecclesiæ autem oris Ecclesiastes Chrysostomus: Agnoscite, inquit, quod ad hoc sacrificium venerabundus adhibere affertur: mans: Non cogitas, inquit, ipsum hic invisibiliter adhibere? minum, qui unusquisque motum meistrum, & conscientiam tionem habet & Non cogitas, quod Angeli hunc stupentia adhibere mensa, cunctique reverentiâ hanc circumvallent? Ubi enim Christus

Isai. cap. 6.
v. 5. 6. 7.

Cyrillo, Da-
maseno,
Procopio,
Gazio,
Prodigii
tria capita:

1. Seraphi-
cus lega-
tus.

Plutarch.
1.8. sym-
posion qu. 6.
initio.

Luc. cap. 14.
vers. 17.

Prov. cap. 1.

Luc. cap. 14.

vers. 24.

Esther cap. 1.

vers. 12.

Variè ad
cælestem
epulam à
Deo voca-
mur.

2. Igneus
calculus,
in quo duo
spectanda.

Joan. cap. 13.
vers. 1.

Can. cap. 1.
vers. 14.

Christus est, ibi Angeli sunt, ibi cælum, ibi lux hac solatior.

Cælius Arelatensis Antistes: *Quemadmodum viator, ait, pellucido, illumi, ac planè crystallino rivulo non bibet, nisi se prius ad illum inclinet, ita fons omnis gratia labra non humectabit nisi viatoris sese ad hunc fontem inclinantis.*

Henricus VIII. Rex Angliæ post vitam non sine flagitiis exactam, in fatali tamen lecto erga divinam Eucharistiam reverentissimum se præstitit. Nam cum rem divinam fieri iussisset, sub eâ Domini corpus in viaticum sumpturus è sellâ surrexit, ut genibus humi defixis hoc mysterium adoraret. Hic adstantium unus suggestit, posse regiam maiestatem valetudine præsertim tam imbecilli sedentem corpore divino refici. Hic rex grandi spiritu. Si me penitus, inquit, in terram abjicerem, aut infra terram, non sic quidem huic regum Regi satis exhiberem honoris, qui omnia mihi dedit, repetiturus omnia. Ita Catholico instructus viatico migravit è vitâ.

Præclare dixit Athanasius: Corpus hoc propterea adorari debet, quia per unionem factum est Corpus filii Dei, annuntiatur per Angelos, formatum à Spiritu sancto. Quantum obsecro Magnatum vel solum vestimentis reverentia habetur? quoniam sunt ii domini, quorum vestibus tantum honoris defertur? Homines. Quid sericæ illorum vestes sunt? Vermium textura. Sed nunquid hic Christi pallium, aut tunica, aut lineum, quo in cenâ præcinctus proponitur, spectandum? An non ipsissimum hic Christi corpus, quod pro nobis traditum, flagellatum, in crucem elatum? Chrysostomus plurimum piæ curiositatem retundens: Quot nunc dicunt, ait, vellem ipsius formam aspicere, figuram, vestimenta, calcamenta. Ecce enim vides, ipsum tangis, ipsum manducas. Et tu quidem vestimenta capis videre: ipse verò tibi concedit non tantum videre, verum & manducare, & tangere, & intra te sumere. Igitur accedat nemo cum nausea, nemo resolutus, omnes accensi, omnes ferventes & excitati.

Perfæ regis sui sellam tam eximio cultu venerantur, ut in eâ quemquam alium sedere capitale sit. Hinc illud Alexandri regium dictum. Scdebat Alexander, & ad moto igne refovebat artus. Fortè gregarius miles ægrè incedens & frigore pæne enectus, ut qui vix arma & seipsum sustentaret, ad castra tamen pervenit. Eo viso rex è sellâ suâ quamprimum exilivit, torpentemque militem, & vix compotem mentis, dempsit armis in suâ sede iussit considere. Ille diu nec ubi requiesceret, nec à quo esset exceptus, agnovit. Tandem recepto calore vitali, ut regiam sedem, regemque vidit, territus surrexit. Quem intuens Alexander: Equid intelligis miles, inquit, quantò meliore forte quàm Perfæ, sub rege vivatis? Illis enim in sellâ regis confedis, capitale foret, tibi salutis fuit.

Sed quantò nos, ô superi! meliore conditione sumus quàm miles iste, quantò sub Rege vivimus benigniore? Non sellam tantum regiam occupamus; ipsius Regis gremio amantissimè fovemur. Rex nobis seipsum donat; Rex nobis est omnia. Heu mihi, succlamat Chrysostomus, quot ad salutem nobis sunt viæ? Nobis corpus suum communicavit, nos corpus suum efficit. & horum nos nihil à malis avertit. Quenam igitur erit nobis excusatio, cum talibus passis talia peccemus; cum lupi siamus Agnum comedentes, cum tanquam oves resecti more leonum diripiamus? Hoc non est calculum igitur forcepe, sed nudâ & irreverenti manu diripere.

Is qui sordidâ & minimè nuptiali veste hanc cenam accedunt, decentissimè, Cypriani sensu, ad collum appendere molarè faxum, ut sic in altum pelagus ante abriperentur, quàm illorâ conscientia ignem tangerent tam purum.

Neque verò satis est, de noxis præteritis dolere, nisi summissimum animi decretum fiat, futuras cavere. Baali

Ton. I.

simul & Christo, Pudicitia ac Veneri eâdem arâ litare dolere, & non possumus: ignes nimis diversi, diversa nimirum sunt sacrificia; aut hæc aut illa ejuremus necesse est. Rex Ozias thuribulum & prunas tractare voluit ausu temerario, sed ab offenso Numine in præmium retulit lepram. Non tangat hunc panem nisi purus à noxis. Nam quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem in digne, reus erit corporis & sanguinis Domini.

Insignissimè hic Chrysostomus hortatur, & Qui huius, inquit, sanguinis sunt participes, cum Angelis & Archangelis, & superius Virtutibus commemorantur: ipsam regiam Christi solam induiti, spiritualibus armis muniti. Sed nihil dixi, immo ipsum induiti sunt regem. Sed sicut magnum est & admirabile, ita si purè accesseris, ad salutem accessisti, sin prava conscientia, ad penam & supplicium. Qui enim manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit. Nam si quis regiam purpuram inquinant, haud scitis, quàm qui sciunt, puniuntur: quid mirum si, qui immundâ conscientia Christi corpus accipiunt, idem supplicium subeant, quod, qui cum clavis cruci affixerunt? Vide quàm formidandam penam his minetur Paulus. Irritam quis faciens legem Moysi, sine ullâ miseratione duobus vel tribus testibus moritur: quantò magis putatus deteriora mereri supplicia, qui filium Dei conculeaverit, & sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est? Consideremus igitur rem nostram, cum tantis fruamur bonis, & cum turpe aliquid animum subit, cum irâ vel re, vel verbis rapimur, quid mereamur, quem spiritum acceperimus, nobiscum reputemus, & irrationabiles nostros cobibeamus affectus. Hæc cogitatio nostra sit: Quousque rebus presentibus incumbemus? Quousque nullam salutis nostræ curam adhibebimus? Intelligamus, quot in nos beneficia contulit Christus.

§. V.

Hæbreæ anus Noëmi suavis nurui Ruthæ, ut ad Booz pedes se applicaret: Lavare, inquit, & unge pedes, & induere cultioribus vestimentis.

Nunquid ad Christi pedes nos abjicimur ut servi? Ad cenam vocamur, ut convivæ charissimi. Ruthæ dictum est affabili liberalitate: Si stiteris, & ad sarcinulas, & bibe aquas, de quibus & pueri bibunt. Invitat & Christus non ad mellorum pulres, aut ad refrigerans in melle acetum, sed ad delicias Angelorum, ad corpus & sanguinem suum sumendum, quibus nimirum familia cælestis pascitur. Huc propera, si elurieris, huc, si stiteris, festina. Est qui sitim non dissimulat, & dicat: O Domine, immensum ego sitio, sed aurum, sed voluptates, sed honores.

Tu verò ad sarcinulas vade, ad Dominicum cibum potumque propera, & honores hic, & voluptates, & aurum conditorum, & omnia hic reperies; modò vas adferas vacuum & purum.

Sed eidem Ruthæ dicitur: Quando hora vescendi fuerit, veni huc, & comede panem. Uti horam prandii & cenæ attendimus, sic dies Communionis sacræ observemus. Cui non gelu triplex circa pectus est, ita seipsum sapius alloquatur: En iterum Dominicus, en iterum festus dies est: vocaris, tēpus prandii, hora cenæ te monet, vocatis: Vade, & comede panem. Non negligamus has horas, ô Christiani, horas salutis faventissimas. Quisque jam caveat, ne morituro sibi dicatur, quod Plinius II. avunculo otiose ambulanti dixit: Poteras has horas non perdere. Nos ipsi nunc nobis occinamus: En horam cenæ, en Dominicum, en festum diem; potes hunc sine sacræ synaxeos cibo transmittere? Ergo ne perde hunc diem, hanc optatissimam horam; veni & comede panem. Præscripto tempore matutino colligendum fuit manna, aut à sole liquefiebat. Colligamus cælestē manna, dum licet. Fugit hora, & sol æternitatis jam premit.

Tertio dictum est Ruthæ: Et ininge buccellam tuam in aceto. Cælestis hic panis ita sumendus est, ut ei aliquid addatur illius aceti, quod Christo portectum in cruce. Acetum cibo condimentum, comedenti refrigeratio

ccc 2

est,

est; hinc illud messoribus olim usufratum. Panis celestis nunquam accipiendus, quin aliqua de Christi cruciatibus meditatio addatur. Christus Dominus in supremâ cenâ id se velle, testatur expressissimè: *Quotiescumque, ait, hæc feceritis, in mei memoriam facietis.* Agnus olim comedendus erat cum lactucis agrestibus. Amator Dominicæ mortis in hoc epulo suavissimo gustandus.

Exod. c. 12. vers. 8.

Hæc omnia ed dicta, ut calculeum illum ignitum, sanctissimam Eucharistiam excipiamus forcipe, hoc est, reverentiâ quantâ possumus maximâ. Hoc faciunt Angeli, quanto magis homines vermiculi? Væ homini, qui manibus profanis & impuris tam grande contrectat mysterium. Variis ad hoc miraculis erudimur. Unum è millibus idæue testatissimæ fidei huc sisto.

Anno millesimo quadringentesimo trigésimo tertio Philippus Burgundia Dux sacrosanctam Hostiam Divionensis sacello misit, quant ab Eugenio IV. summo Pontifice impetravit, atque ejus rei literas testes in hunc sensum accepit: *Dono mitimus Hostiam à Judæo pluribus locis gladio confossum, & multo sanguine conspersam, in sacratio nostro hæctenus reconditam. Hoc autem volumus, jubemus, ut eam in templo, aliòve celebri loco, honore illo ac reverentiâ reponas futuris post sæculis venerandam prout majestas tanti Sacramenti desiderat.*

Duo hæc miranda, primum est: Illud hominis flagitium, Judæus Hostiam factam toties repetito vulnere, tamque confuso appetit, ut certis initri numerus non possit, distinctè plures quindécim majoribus ictibus cernuntur. Alterum: Exstat Divione epistola Regis Galliarum Ludovici XI. data Bleis die 21. Aprilis ad Decanum & Clericos sacri Divionensis sacelli. Hoc scripto Rex testatur, se gravissimo morbo laborantem, sanitati ex integro restitutum, quamprimum Divionensem Hostiam animo veneratus, Eucharistiam sumpserat. In ejus rei fidem, & gratam beneficii memoriam, mittere se illam ipsam auream coronam, quam Rhemis in solenni inauguratione accepisset, sanctissimæ Hostiæ offerendam. Oblata est, hodièque annuâ & publicâ supplicatione illa ipsa regis corona sanctissimum Sacramentum inumbrans visitur.

In oculis est hic ipse Dominus, *Ignis verè ardens & consumens*, suam quisque coronam, & quidquid inter chariora habet, huc submittat, addat insuper & animam suam, præcipue voluntatem flecti reculantem. Christus Dominus amantissimè nobis pro nobis dat corpus, dat sanguinem, dat animam, dat & divinitatem. Jus præcæ legis fuerat: dente pro dente, oculo pro oculo, &c. Hoc jure Christus exigit corpus pro corpore, sanguinem pro sanguine, animam pro animâ: quid porro dabimus pro divinitate? Hic nihil nec proprii, nec alieni suppetit.

Thales è præcis sapientibus, Mandraytum Priensem nova quædam & subtilia de celo, de sole, ac sideribus docuit. Hic doctori suo quantum veller pecuniæ obtulit. At verò Thales: *Non aliud, inquit, peto præmium, quàm ut Thaletem non celes auctorem, cum horum injicietur mentio. Christus Dominus, si liceat ima summis conferre, pro cælesti hoc dono, pro corpore & sanguine suo, pro animâ & divinitate, non aliud quàm sui memoriam petiit: Quotiescumque hæc feceritis, in mei memoriam facite.*

Deus invenit quâ ratione Deus fieret homo, & quâ ratione Deus homo fieret cibus homini. *Isaia c. 66. vers. 8.*

Duo quædam Sapientia æterna invenit, quæ non dico hominum nullas, sed nec ullas Angelorum, non tantum non invenire, sed nec inventa satis intelligere potest. Invenit Deus, quâ ratione Deus fieret homo: sed & hoc invenit, quâ ratione Deus-homo fieret cibus homini. Inventio utraque pro nimium obstupescenda! *Quis audivit unquam tale, aut quis vidit huic simile? proclamar Isaia. Quibus igitur obsequiis hano inventionem remunerabimur? Si animo grato fateamur hoc*

A ipsum: *Deus invenit, Deus est auctor.* Illud interim caveamus, ne admirandum hoc inventum, ne divinum hæc cibum, nudis, ut dixi, aut impuris manibus tangamus.

S. VI.

Altè vociferatur Paulus: *Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat.* Præparatione hic opus est, eaque accuratâ. Hebræus Rex David ædificavit templum: *Opus grande est, inquit, neque enim homini præparatio habitatio, sed Deo. Ego autem totis viribus meis præparavi impensum domus Dei meæ. Quid obsecro impensarum huc contulit? Summatim dixero. Præter ferri ac cedrorum, præter & gemmarum immensam, incredibilem copiam, auro præfenti dedit 274551666. hoc est, duo milia septingentes quadraginta quinque miliones Hispanorum ducatorum, insuper unum & quinquaginta milia sexcentos sexaginta sex ejusdem monete. Idque è divinis litteris constat. Verè aurea & proflus gemmea fuit Davidis præparatio ad templum struendum. At non*

nihilominus hoc optimi regis affectus exiguum erat: *Totus, ait, viribus meis præparavi impensum.* Censebat enim præter eum Dominum, cui domus ædificanda, his omnibus longè dignissimum. Quibus ergo viribus, quibus studiis præparanda domus illa, quæ non Arcam, sed ipsum Arcæ Dominum est receptura? *Probet igitur seipsum homo, & sic de pane illo edat.* Gratia per hoc Sacramentum largienda responderet præparationi ubi major & exactior præparatio, ubi amplior gratia. Non aliter quàm sicut is è fonte publico plus aufert aquæ, qui vas adfert capacius. Ita hic omnino. Quicquid enim plus stipis expendit, plus charitatis & humilitatis hic exerit, plus gratiæ recipit, non tantum ex opere operato, ut Theologi loquuntur, sed etiam ex opere operantis. Cera mollior facilius signum recipit, aridius lignum citius ignem concipit, animus ad hunc cibum præparatio, plus gratiæ accipit. De Agno Paschali charis lex præcipit: *Non comedetis ex eo cradum quid, nec coctum aquâ, sed assum tantum igni.* In Eucharistiâ, inquit Gregorius, *crudum agnum edunt, qui Dei præsentiam non hominibus satis expendunt.* Probet igitur seipsum homo.

Et quantæ, obsecro, in rebus sæpe vilissimis præparationes sunt? Narrat Plutarchus, inter Sybaritas mortuorum fuisse, ut eorum femine toto antè anno ad sacrificium aut convivium invitarentur, quò eis liceret, per id temporis spatium, vestem & omneni muliebrem mundum exactius parare, itaque ornatiores seu facta, seu concinac adirent. Difficile hoc foret creditu, sed sacræ pagine confirmant. Reges Persarum nullam admittebant feminam, nisi prius per annum exultant. Hinc virgines Allueto regi listendæ sex mensibus oleo ungebantur myrrino, & aliis sex quibusdam pigmentis & aromatis uterentur. Hæc humanis fiebant oculis; quid fieri par erit divinis? Et nonne Hebræos adolescentes Nabuchodonosori representandos elegerunt eos, in quibus nulla esset *macula, decoros formâ, & eruditio omni sapientiâ, cautio scientiâ, & doctus disciplinâ. & qui possent stare in palatio regis? Et nos representandi Christo nil præmittamus studiû? Absint saltem maculæ, quas animus sciens volens retinet. Adfert sapientiâ, quâ profanum cibum ab hoc cælesti distinguere sciamus. Et quia hic nutritur, ut convivium cæleste semper accumulamus, discendum est idioma cæli, gratiarum actio. Utilatissima cælo lingua est, assiduam habere gratiam. Probet igitur seipsum homo, & sic de pane illo edat.*

Pericles Philosophus, ut Ammianus memorat, cum longè cultior, quàm aliis soleret, ad nuptias venire, interrogatus est, quid hoc faceret contra morem, tam nitidâ veste? In gratiam sponsi, respondit, ut pulcher ad pulchrum veniam. Si quaeratur è Christiano, quid noxas tam sollicitus expungat, in egentes stipem conferat, jejunia inear, precatationes fundat; optimè responderit, Ut pulcher ad pulchrum veniam: ipsa pulchritudo Christus est, nec impuros aut sædos amare potest.

Lupus

Lupus, ut fertur, cum sava urgetur fame, nec tamen vivam reperit, quam optat, prædam, terram vorat: nihilominus si paullo post carnes acquirat, terram revomit, & cibo locum facit delicatiori. Qui rotas dies, hebdomades rotas rem terræ tractat, & negotiis invigilat, vix fieri potest, ut non aliquid terræ glutiat, sed terram necesse est revomat, cum Agnus in cibum datur. Animus a fallacissimis mundi nugis, imò etiam ab honestis aliqui negotiis abstrahendus est. Probet seipsum homo, & sic de pane illo edat.

S. VII.

Vitellianus Imperator, quod Suidas testatur, in palatio suo non sine regio sumptu aureum triclinium condidit. Si ullus usquam triclinio tam nobili ac pretioso dignus est, hic certe cælestis cibis eo dignissimus est. Ubi autem plus casti amoris, plus veri auri est. Quisquis est Christianus hunc panem recipit, sit vivum Christi triclinium: quod si aureum & gemmis distinctum non sit, saltem non ferreum, non plumbeum, sed argenteum sit. Cor hominis plumbeum est, quod rebus perituris miser affixum; cor ferreum est, quod prioris vitæ vitis induruit; cor argenteum est, quod purè in omnibus sinceræ intentionis est.

Diversissimus est animantium cibus, aëre pascitur chamæleon, igne salamandra, veneno aranea, larido felis, carduo asinus, fursure porcus, muribus milvus, feno taurus, avena equus, melle ursus, ovibus lupus, mari salso cetus, serpens terræ, caitor & lutra lignis; sic & animantia cetera diverso gaudent pabulo, omnia tamen buccellam mortis plurimum horrent, quam sæpe primo deprehendunt mortu. Hominis cibus est agnellus tenerimus in cruce assatus; ne autem sub hoc tam delicato pastu buccella Judæ, mortisve bolus delitescat, probet seipsum homo, & sic de pane illo edat.

Apud Longobardos veteres moris fuit, ut regis filius non prius paternam mensam accumberet, quam in bello alteri regi servivisset: Optima ad divinam Christi mensam preparatio est, virtutem suam militiæ probasse. Neque enim nescire possumus hominis vitam esse militiam, in qua pulcherrimum victoriæ genus est vincere seipsum. Ad hoc sese animet, qui hoc convivium frequentat, dicatque sibi ipsi: Hodie summi Regis conviva es, & ut spero, post octiduum, aut post dies quatuordecim vel mensem idem hoc convivium inibis, interea temporis, ærumnæ ac tentationes diversæ te incubabunt, sed videamus quem interea te militem geras, quomodo ærumnas sis toleraturus, tentationes superaturus, quod dignior huc venias conviva. Proba igitur teipsum, & sic de pane illo ede.

Sed objicit: Quis tandem dignus hoc convivio? Promptissime respondemus: Mortalium nemo, si quidem convivii spectemus dignitatem. Neque nos hic Leuthericum Senonensem Archiepiscopum imitamur. Oderat quosdam hic Anristes, eosque in ipsa Communione sacrosancta terruerat hoc modo. Recepti olim mortis fuerat, dum corpus Dominicum porrigeretur, dicere: Corpus Domini nostri Jesu Christi sit tibi salus animæ & corporis. Leuthericus autem, omisâ hac loquendi formulâ, eos, quos terrores volebat, sic alloquebatur: Si dignus es, accipe. Ob hoc à Roberto Rege Galliarum epistolâ severiore non immerito reprehensus est. Quis enim tam teras conscientia, aut tam robusta inveterandia, ut dicere auit: Dignus sum, accipio. Igitur conviva huc accessurus, hoc unum duntaxat unice caveat, ne os vinum ardens aut allium oleat. Hoc ajo: Modò nullus ad priores noxas affectus in animo resideat. Sunt enim qui ore satis aperto vulnera conscientia detegant, nec eorum quidquam, quæ memoria vel scheda suggerit, subiceant, nihilominus laetitissimas alunt cogitationes, quibus prioris vitæ sortem.

Tom. I.

des non penitus displiceant, later etiamnum ad eas affectus: commissa piacula exponere volunt, ea deinceps penitus cavere non statuunt, aut certe non firmiter statuunt. Hoc, ajunt intra se, & istud penitus cavere, has delicias meas omnino deferere non est animus, nec possum. Faciamus interim quod lex & tempus exigit. En os impurum, quod ardentis vini aut fætor alli contaminat. Hic quantis possum viribus vociferor: Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat. Sincerissime statuat ea omnia & singula, quibus Deum gravius læsit, totâ mente, omnique curâ cavere.

Huc sanè plurimum facit crebrior Communio, & præparatio animosior sui abnegatio. Primum optima plerumque præparatio est, Multa pejus facimus, quia rarius facimus. Multi malè orant, quia rarissime orant: multi in iis, in quibus maxime deberent, vincere se nequeunt, quia nimis raro se vincunt. Ita prorsus multi se malè præparant ad synaxin, quia nimis infrequenter convivium hoc celebrant.

Ecclesiastes ille longè religiosissimus hanc tradens præceptionem, Quisquis, ait, securè accedere cupit, non multum curet quid sentiat, sed quid velit & intendat. Affectum & voluntatem suam ad Deum ex toto corde convertat, omnibus illis quæ Deo displicent, cum humili voluntatis suæ in Dei voluntatem resignatione valefaciat ex ipso fundo. Sanè qui ejusmodi est, nunquam Dominici corporis sacramentum accipit, quin singularem & magnam reportet gratiam, & quod sæpius accedit, eò plus inde gratiæ adipiscitur. Addit dignum observatum: Imò posset hic, ait, tantâ semel cum devotione ac desiderio, talique intentione accedere, ut si ad infimum Angelorum ordinem prædestinatus foret, ad secundum, imò etiam ad octavum vel nonum chorum proveheretur. Unde si duo æquè perfecti, æquè sancti, in omni vitâ sint, quorum tamen alter frequentius altero sacramentum Dominici corporis dignè percipiat, ob hoc ipsum velut fulgentissimus sol præ illo altero perenniter fulgeat, singularique & admirabili unione Deo copulabitur.

S. VIII.

Alterum præparationis optimæ caput est, generosior sui abnegatio. Cum Rex Syriæ Benadadus Samariam premeret obsidione arctissima, ingens in urbe fames eò grassabatur, ut quarta pars cibi, seu quadrans stercoreis columbini quinque argenteis, seu, duobus florenis & decem baciis, caput asini argenteis octoginta, seu, quadraginta, duobus florenis & decem baciis venderetur. Cumque Hebræus Rex Joram obiret mœnia, mulier ad eum succlamans: Salva me, inquit, Domine mi Rex. Cui Rex, Salvet te Dominus, inquit, ego non possum. Quid enim vis? Hic mulier causam suam exponens: Inter me, inquit, & vicinam meam ita convenit, ut suum utraque det filium coquendum & epulandum. Ego filium meum fide optimâ dedi, coximus illum & comeditus. At illa nunc filium suum abscondit, & frangit fidem.

Non absurdum modo injuriarum nos agit cælestis Pater, qui omnes cælestis epuli convivas inclamat: En ego dedi filium meum, & comedistis illum; da & tu, ô homo, & tu, & tu quoque filium tuum, date vos omnes & singuli filios vestros. Vos verò malâ fide absconditis illos. Hæc æterni Patris in nos querela est.

Quisnam, obsecro, hic filius noster? Aspice, digitum intendo. Suus cuique filius est, quidquid illi charissimum est. Explico. Est, qui unice delectetur auro: hominis istius filius aurum est. Est, qui formosum hominem plus æquo amet, & depercat: est, qui epularum lautitiis & vino, est, qui titulis & honore plurimum afficiatur: sunt, qui picturâ, alii qui Musicâ præcipue oblectentur: illi pictorum miracula, huic Musicam tolle, &

Cccc 3

ambobus

Sen Leuther.
vicini
Barinusa
tom. 11. ad
ann. 1004.
num. 3.

Vini subli-
matum.

Suis cui-
que filius
est, quid-
quid illi
charissi-
mum est;

ambobus sustulisti filium. Sunt qui chartarum lusum, sunt qui equis & amplo famulatio, sunt qui venatione & canibus insanè gaudeant: extendat quis paululum matrem suam, & tangat hos homines: eripiat illi formosum hominem, huic suas epulas; iam utrique suum eripuit filium; subtrahat illi honorem, isti lasum, huic venationem, gravius dolebunt, quam si mortuos lugerent filios. Nihil acerbum est illis hæc talia Dei causa deferere: sic abscondunt filios suos. Filium suum liberalissimè dedit Deus; & non abscondit illum: Sic enim Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret; daret autem eam lege, ne quisquam nostrum negaret suum. Hic Abrahami sumus, & Isaacum animosâ dextera mactemus. Deo. Clamat Dominus: Nisi quis renuntiaverit omnibus que possidet, non potest meus esse discipulus. Christus relinquere omnia suavitè renuntiare omnibus iussit. Ita saltem parati sumus, id quod charissimum est, offerre Deo. Hic clamat Paulus: Probat autem seipsum probaverit, num amet Deum, quam si exploret, paratissime sit rem etiam charissimam Dei causâ deferere; præcipue si illud, quod tam charum est, simul etiam sit noxium. Hic omni modo laborandum, ne quis filium suum malignè abscondat. Vide, mi Christiane, hoc aut hoc aut istud tibi vitium inheret, amor ille lascivus & improbus velut filius animo tuo agglutinat: hic vir esto, & jugula hunc filium tuum, ut tibi Deus per Eucharistiam det suum.

ACTIONS COMMUNIIONIS SACRÆ.

1. Actio communis facit.

1. Ante omnia requiritur hic bona & sincera intentio. Sunt, qui panem Angelorum crebriò percipiant, nihilominus peccatis immergi vivant, nec vitam imputant corrigere, sed eam hoc velamine tegere contentur. Hi se non probant, nec corpus Domini dijudicant. Apage hos Judæ fratres ab hac mensâ. Nec etiam bona intentio est, convivium hoc frequentare ob majorem in rebus caducis prosperitatem, vel ob suaviore affectus & dulces animi gustus, vel ob eam consuetudinem, vel ne ceteris negligentibus habeatis, vel quia hoc imperatur. Hæc talia prava intentionis sunt. Optima hic est intentio, intime conjungi Christo.

Secunda.

2. Verè in sacram Communionem devotionis est, apud animum suum &cernere, octavo quoque die, minimum semel singulis mensibus hanc mensam accumulare. Ultra mensam differre, animi semet negligentis & frigidi signum est. Omnibus autem æqualem hic legem figere difficile est. Quapropter hac in re Confessarii iudicio standum, qui ordinis, statûs, ætatis habitâ ratione non difficulter judicabit, quid optimum factu. Augustinus hac in re suavis optimus: Omnibus, inquit, Dominicis diebus communicandum suadeo & hortor. Semel iterumque (non tamen sæpius) intra hebdomadam ab homine profano cæleste hoc convivium iniri potest, si festi dies invirent.

August. to. 3. l. de dogmatibus Eccles. l. 3. Alii tamen auctori hic liber tribuitur.

Tertia.

3. Sacerdotibus ea vitæ ratio instituenda, ut quotidie possint rem divinam peragere. Rariùs factis operari, aut pejoris vitæ aut culpandæ negligentia plerumque indicium, rarissimè sanctitatis signum est. Patres familias, & quibus herilis potestas est, famulos suos ceterosque domesticos cum verbis tui exemplo urgeant ad piam sæpius communicandi consuetudinem, ut saltem quot mensibus id fiat. Possunt etiam in familiam eam lege admittere, ut singulis mensibus sacrosancta mysteria percipiant, si quidem velint domesticum morem non negligere. Sciendum namque Domini est, tantò servos fideiorem futuros sibi, quantò fideiorem fuerint Deo.

Quarta.

4. Verè in Communionem sacram devotionis est, quotidie spirituali ritu Angelorum panem accipere. Animo desiderata cælesti hoc pane refici, & jam refectus es. Hic solatium grande suggerens Taulerus: Spiritualiter potest quis, inquit, ubicunque sit, sanus & infirmus, vel

Tauler. in sacris instit. cap. 38.

A millenis vicibus in die aut sæpius etiam, tantâ cum fidelitate ac devotione, tam scienti animo ipsum suscipere, ut præ cunctis hominibus divinâ gratiâ copiosius diletur.

5. Sacra Communioni verè devotus intra hebdomadam seipsum se alloquitur: Ante biduum aut triduum Christum hospitem suscepisti, & jam iterum tam incautus, tam petulans, tam effusus, tam lascivus es? Hi mores huic hospiti probati non possunt. Vel de futuro regem in domum tuam introduces, nec aliter te præparas? Proba te ipsum & præpara, ne sumptuosum pharmacum, reperias venenum; ne comesturus escam vitæ, gloriâs bolum mortis. Cave de te dixerit Aggeus: Comestis & non estis satiati, bibistis & non estis inebriati. Cave ne mercedem quam congregas, in sæculum mittas perisum.

6. Sacra Communioni verè devotus in ipso ad aram sancti accessu quam fieri potest compositissimus est, veste ad mundiciem & honestatem factâ, oculis modestè dejectis, manibus decorè junctis, genibus reverenter submissis, cogitationibus ad pietatem collectis, lingua & ore quieto, corde solo loquente. Hoc il non observant, qui ornatu insolentiore nimium compri velut ad choreas, aut profanissimum convivium accedunt; qui oculis emissis, manibus ac moribus incompotitis, cogitationibus vagis ad magnam hanc cenam irruunt, nec cogitant, se in sui iudicii conspectu stare.

7. Circa summum hoc mysterium fides sæpius exercenda, ita quidem ut convivium hoc aditurus dicat animo: Credo hic sub candido orbiculo, imò sub micula minima verissimè corpus & sanguinem, animam & divinitatem Christi esse abditam. Non hic sensus, neque argutatix ratio audienda, sed fides. Hoc fidei mysterium est. Hoc Isaias vociferatur: Si non crederetis, non permanebitis. Crede, crede, & intelliges. Nec enim statim in terrâ, manu contingens cælum, nec pelagus immensum transfundes in scrobiculum; nec palpitantes oculos in flagrantissimum defiges solem. Crede veritati apertissimè affirmanti: Hoc est corpus meum. Et: Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vitâ.

8. Quisquis hic conviva non ingratus esse cogitat, sine Humilitatis & Charitatis veste non accedat. Humilitas ubique necessitata, hic maxime. Præclarissimè hic monet Augustinus: Qui foris tunc sit, intus tabescit. Qui ante Deum se projicit, a Deo erigitur: qui adversus Deum se erigit, a Deo projicitur. A Deo cum Chanana: Ita Domine, canis sum; micæ desidero. Dic cum Centurio: Non sum dignus, ut intres sub tectum meum. Quanto humilior, tanto capaxior, tanto plenior. Colles repellant aquam, implentur valles. Nimirum altus est Deus, erigis te? recedit a te: humilias te? accedit ad te. Ante omnia hic opus Humilitatis, cui tamen Charitas jungenda. Tibi dictum puta: Si offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid adversum te, relinque ibi munus ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo. Alienatio & aversio à quocunque homine vel minima prius tollenda, quam mensa hæc accedenda. Vade ergo prius reconciliari fratri tuo. Humilitas & Charitas hic potissimum te facient convivam.

9. Cum hospes Christus Dominus susceptus est, non statim refectus, sed nec statim preces lingvâ recitanda. Cor loquatur, lingua sileat. Tunc amantissima cum Christo instituenda colloquia, tunc opportunum est, defectus suos deplorare, miseras & ærumnas suas omnes novo hospiti exponere, auxilium ad agenda & petenda omnia implorare. Tracta, mi Christiane, cum Domino tuo familiarissimè omnia negotia tua, velut cum amicorum tuorum optimo: præcipue verò divine Voluntati te quam plenissimè totum committe. Hic ipsa te opportunitas monet. Quapropter die animo: Duc me, ô Domine, quod ipse vis per læta & tristia: iumentum

mentum sum apud te; tu domus istius sis Dominus: A tiam habuit, & nunquam non purissimè vixit, quantam obsecro non solum æternæ vitæ, sed & omnia, quæ rogarer, impetrandi Spem habuerit; nec nescire potuit se gratiā plenam, & in gratiā esse stabilitam. Hinc certa fuerat beatitudinis, quam Spe perfectā expectabat. Ad hanc Virginem refert sanctus Antoninus ab Ecclesia-
Ecclesi. 6. 24. vers. 24.

Decima.

10. Ad hoc epulum dignius frequentandum non tantum letales, sed etiam minores noxæ studiosissimè cavendæ. Quisque suam interroget conscientiam, & illa non muta defectus plurimos accusabit. Quales sunt in multis negligentia; arrogantia ob vires, formam, genus, scientiam, officium, &c. Aut fames nimia, nimis caræ in rebus fluxus, vigilans sui amor, molestiarum & crucis horror, odium & invidia, societas non laudanda; in cibo, potu, somno, risu, colloquiis intemperantia, sensuum exteriorum libertas, libidinis licentia, actionum confusio: non fitebitur denique conscientia, se ratissimè inspicere, vix unquam audiri, nullam sui curam haberi.

Aug. 10. 10. l. de Ecclesi. fast. dogmat. luc. c. 1. supra, m. 383.

Hic it, obsecro, divini iram merent, qui convitiū quidem cælestē non omnino negligunt, vitiorum tamen nihil corrigunt. Hic ebrietas, hic libidini, hic vitio alteri, cui assuevit, perinaciter inhæret: hodie Christus, iterum Baalæ diabolo sacrificat. Hic Augustinus intorquens fulmen: *Habentem, inquit, voluntatem adhuc peccandi gravari magis dico Eucharistia perceptione quam purificari. Probet igitur seipsum homo.*

CAPUT VIII.

Rosa Coroneola, seu, Spes.

§. 1.

Spes est corona, quæ Deus humanæ voluntati imponit.

Rose, quæ Autumnalis vel Coroneola dicitur, Spem rectè conferimus. Spes sanè corona est, quam Deus humanæ voluntati imponit, ut ea in cunctis actionibus erecta & hilaris nulli succumbat oneri. Spes lyceos habet oculos, imò lyceis longè acutiores, cælum omne pervidet, velut vitrum pellucidissimum.

Psalm. 129. vers. 7. 1. Item. c. 2. v. 22. Fides in intellectu, Spes sedem in voluntate habet. Fides intrinsecus etiam quod averfamur, inferos & alterius orbis supplicia: Spes solum respicit, quod omnium vota eunt, ad Deum & ad beatitudinem, quam in dies expectat cum gaudio. Vox Apostoli est: *Spe gaudentes, in tribulationibus patientes.*

Spes ita depingitur: Certa expectatio æternæ salutis, nata & bonorum operum conscientia, & intimo gustu sensuque paternæ prorsus benignitatis in Deo. Hinc illud regis Hebræi solatium: *Speret Israël in Domino, quia apud Dominum misericordia.* & copiosa apud eum redemptio. Domini amor Joannes: *Si cor nostrum, inquit, non reprehenderit nos, fiduciam habemus apud Deum.* Fides in intellectu, Spes sedem in voluntate habet. Fides intrinsecus etiam quod averfamur, inferos & alterius orbis supplicia: Spes solum respicit, quod omnium vota eunt, ad Deum & ad beatitudinem, quam in dies expectat cum gaudio. Vox Apostoli est: *Spe gaudentes, in tribulationibus patientes.*

Aug. 10. 10. l. de Ecclesi. fast. dogmat. luc. c. 1. supra, m. 383.

Eleganter dixit Augustinus: *Spes est beatitudo vitæ mortalis. Tolle spem, & nullum, dum vivimus, gustamus cælum. Spes non confundit. Et: Beatus vir, qui sperat in Domino.* Chrysostomus lætanti animo dixit: *Quando Deus promittit, nulla promissionibus variatio adiungitur. Promissa Dei certiora sunt his quæ videntur, modo oculos Fidei habemus.* Atqui hoc loco non de informi Spe loquimur. Alberto Magno *Spes sine meritis, non est Spes, sed presumptio.* Ideo hortatur regius vates: *Sacrificate sacrificium iustitiæ, & sperate in Domino.* Qui sperat, & pravorum mores non emendat, spem habet, sed qualis à Sapientiā depingitur: *Spes impii tanquam lanugo, quæ à vento tollitur; tanquam spuma gracilis, quæ à procellâ dispergitur; & tanquam fumus, qui à vento diffusus est, & tanquam memoria hostis unius diei prætereuntis.* Qui metuit, ne quid sibi ad obtinendam beatitudinem desit, in Spem non delinquit. Spes & Dei gratiam, & hominis conatum spectat. Si cor nostrum non reprehenderit nos, Spem habemus. Nimirum suus cuique animus ex conscientia Spem præbet. Magnum Spes argumentum est, noxis omnibus viriliter sese opponere.

B.V. Maria perfectam spem habuit.

Beatissima Virgo, quæ luculentam divinæ bonitatis notitiam, & summam misericordiæ divinæ experien-

tiam habuit, & nunquam non purissimè vixit, quantam obsecro non solum æternæ vitæ, sed & omnia, quæ rogarer, impetrandi Spem habuerit; nec nescire potuit se gratiā plenam, & in gratiā esse stabilitam. Hinc certa fuerat beatitudinis, quam Spe perfectā expectabat. Ad hanc Virginem refert sanctus Antoninus ab Ecclesia-
Ecclesi. 6. 24. vers. 24.
Heb. cap. 12. vers. 15.
Philip. c. 2. vers. 12.

Virgo beatissima, quæ immensissimam Dei bonitatem penitissimè perspexit, Spem habuit excellentissimam, sed timore metūque liberam. Malè metuere non poterat, quæ de beatitudine secunda erat.

Ab eadem Virginis Spe ortum, quod cum aliis feminis ad filii monumentum non erit. Erat quidem Virgo in defunctos maximæ commiserationis, in filium summi amoris, cum ceteris tamen unctura non venit. Spes certa rediit filii matrem domi continuit. Quid ungeret, quem vivum post horas non multas vitura esset: ita cruci adstitit, ad sepulchrum non rediit.

§. II.

Dum nos in hac vitâ, velut in mari iactamur, speramus quidem ad beatitudinis portum inter procellas pervenhendos. At subinde ingens emergit cæcus, velut iam jam navigium meturus. Hic spes vigilet, hic sese attollat cælo, dicatque sibi ipsa fidentissimè: *Aderit Deus, & juvabit.* Et quamvis conscientia non nihil nos turberet, clametque: *Non dignus es, ut juveris; tu tamen tuæ responde conscientia: Cum Dei iustitiâ non contendam; si dignus qui deferat, ego tamen usque & usque & usque in infinita Dei misericordiâ sperare non desinam, quam hominibus etiam perditissimis non subtrahit.* Christi nitor non meis promeritis; in Christi sanguinem, velut in amoris flumen me præcipito. Hic nemo perit, nisi qui se servari nolit: *Mors Domini Jesu me optimè sperare jubet. Et etiam si occiderit me, ego tamen in Domino sperabo.* Tamen si Deus mecum sic agat, ut desertus, reiectus, omni gratiâ excussus videar, ego tamen in Domino sperabo. *Si consistant adversum me castra, si exurgat adversum me prelium, si totus in me unum ruat exercitus, ego tamen in Domino sperabo.* Etsi proximus ire videar ergastulis inferorum, ego tamen in Domino sperabo. Hæc spes mea me non fallit; hæc denique in patriâ, quam anhele, me sistet. Quidquid in re sit, spem mihi nullus eripiet. *In Deo speravi, non timebo quid faciat mihi homo. In te Domine speravi, non confundar in æternum.* Juvat spe vivere, juvat sic mori. *Quoniam tu Domine singulariter in spe constituisti me.* Laboris est quidem expectare, sed dulcis est expectatio, quæ certam promittit beatitudinem.

Hoc Deo ingenium est. Solet is nonnunquam permittit, ut iis miseriarum fluctibus involvatur, unde Spes emergendi alluceat nulla: ubi sola mors & desperatio in oculis: si nihilominus homo Spem habeat positam in Domino Jesu, & illius sese sanctissimæ voluntati totum committat, indubiè tandem elucabitur, & vel post mille naufragia enatabit salvus.

Manasses famosissimum scelus (scelustum dicere parum est) post tot annos inter flagitia exactos, Spe demum ac submissione & catenas rupit, & noxas delevit. Spes mulieris Chananæ impeterrita filiam cacodæmonis imperio subtraxit. Spes Magdalene liberalissimam noxarum omnium veniam impetravit. Ecclesiasticus proclamat: *Respicite filii nationes hominum, quia nullus speravit in Domino, & confusus est.*

Verè bona Spes, quæ de vero bono ritè concepta est. Hanc qui habet, stringat, teneat, neque abire eam vel in ultimis sinat, & suas illi sorores, Fidem & Charitatem jungat.

Cccc 4